

Meststoffen en bodemverbeteraars gebalanceerd inzetten

Romke Postma

Romke Postma is medewerker aan het kennis- en onderzoeksinstituut NMI. NMI staat voor Nutriënten Management Instituut. "Onze organisatie werkt met twintig mensen, die de overheid advies geven over bodembeheer."

Organische en minerale meststoffen en bodemverbeteraars vullen de bodem weer aan met wat de landbouw eraan onttrekt. Welke keuzes zijn verstandig voor de boer om de bodem in balans te houden? Om die keuzes te maken heeft de boer kennis nodig van bodem en bemesting.

Als je alleen maar geoogst product afvoert en niets teruggeeft, zal de bodemvruchtbaarheid teruglopen. Romke Postma van het Nutriënten Management Instituut heeft van die bodemvruchtbaarheid zijn specialisme gemaakt. Hoe moeilijk dat begrip bodemvruchtbaarheid simpel te verwoorden is blijkt als hij dat vraagt aan de studenten van het groene middelbare onderwijs. Iedere jonge boer weet echter wel waarom het draait. De studenten komen met veel

steekwoorden: chemische elementen, organische stof, zuurgraad, mest,...

Postma vindt het belangrijk om bij het in stand houden van de bodemvruchtbaarheid te letten op twee hoofdzaken: afvoer van nutriënten met de oogst en afbraak van organische stof. Hij begint bij het eerste: "Eigenlijk heb je een hele grote hoeveelheid organische stof in de grond. Een klein deel daarvan breekt jaarlijks af. Dat kan je aanvullen met mest en gewasresten."

‘De juiste mestgift is afgestemd op de behoefte van het gewas en houdt rekening met de levering door de bodem’

Dat wat een jaar later dan de toediening nog over is van mest, bodemverbeters, gewasresten en groenbemesters heet effectieve organische stof (EOS). Drijfmest van varkens laat maar een bescheiden deel EOS achter, runderdrijfmest weer meer. “Compost levert veel EOS ten opzichte van de hoeveelheid fosfaat erin.”

Fosfaatregels beperken de hoeveelheden mest en bodemverbeters die een teler kan aanvoeren. De boer moet dus een puzzel leggen, waarin de balans tussen voeding voor het gewas en behoud van andere bodemwaarden overeind blijft. Postma raadt aan om daarbij goed te kijken naar de bodemanalyses die de laboratoria voor de boer kunnen maken en informatie te gebruiken uit het Handboek Bodem & Bemesting. Vaak werkt een teler op basis van de kennis van adviseurs en toeleveranciers een bemestingsplan uit. “Ik denk dat meedenken door ondernemers zelf heel belangrijk is”, zegt Postma tegen de studenten.

Werking

De werking van de meststoffen en bodemverbeters hangt af van de soorten die gebruikt zijn, van het weer en van de bewerkingen die de boer uitvoert.

“Uit compost komt maar 10 procent van de aanwezige stikstof in het jaar na toediening vrij. Van dierlijke mest veel meer en van kunstmest praktisch alles. Verder is de samenstelling van dierlijke mest variabel. Daarom gebruik je vaak kunstmest voor wat er ontbreekt.”

Organische meststoffen vullen naast de hoofdelementen als stikstof, fosfaat, kalium, calcium, magnesium en zwavel ook sporenelementen aan.

“Sporenelementen zijn bijvoorbeeld ijzer, mangaan, zink, borium en molybdeen. Soms doen zich situaties met tekorten voor. Aan mangaan kan op kalkrijke grond een tekort ontstaan.”

Balans

Alle kennis over organische stof en nutriënten samen moet een gebalanceerd bemestingsplan opleveren. De teler kiest uit het palet aan snelle en trage organische meststoffen, bodemverbeters en minerale meststoffen. Postma noemt als aandachtspunten de mogelijke vervluchtiging en uitspoeling. “Het is de uitdaging voor de boer ze zo effectief mogelijk in te zetten. Hergebruik van reststromen en afval zal de komende jaren toenemen, want sommige meststoffen, waaronder fosfaat, raken wereldwijd op.”